

# Ο Μυστικός Δείπνος στην Καινή Διαθήκη και την Λειτουργική Παράδοση

Πολιτισμός / Κινηματογράφος

Αριστέα Ρίζου, Εκπαιδευτικός Θεατρολόγος



Ο Μυστικός Δείπνος και κατά την διάρκεια αυτού η πρόρρηση της τριπλής άρνησης του Πέτρου, αναφέρεται από όλους τους ευαγγελιστές<sup>[1]</sup>. Ο Ματθαίος συγκεκριμένα αναφέρει ότι την πρώτη ημέρα από τις επτά της εορτής των αζύμων (εβραϊκό Πάσχα), οι μαθητές ρώτησαν τον Ιησού για τον τόπο παράθεσης του πασχάλιου δείπνου και Εκείνος θέλησε να το περάσει μαζί τους στην οικία κάποιου, του οποίου το όνομα δεν αναφέρεται<sup>[2]</sup>. Κατά τη διάρκεια του Μυστικού Δείπνου, ο Χριστός είπε στους μαθητές του ότι ένας από αυτούς θα τον παραδώσει στους εχθρούς του. Ο καθένας από εκείνους αναρωτιούνταν μήπως είναι ο ίδιος που θα τον προδώσει και ο Ιησούς τους απάντησε ότι ο προδότης είναι εκείνος που θα βουτήξει μαζί το χέρι του στην πιατέλα με το ζωμό. Τόνισε μάλιστα ότι ο Υιός του ανθρώπου θα φύγει από τη ζωή σύμφωνα με τις προφητείες, αλλά αλίμονο στον προδότη, που καλύτερα γι' αυτόν θα ήταν να μην είχε γεννηθεί. Στη συνέχεια, ο Ιούδας ρώτησε, αν είναι αυτός ο

**ίδιος που θα τον προδώσει και ο Κύριος του απάντησε «σὺ εἶπας»[\[3\]](#).**

Κατόπιν, ο Χριστός, αφού ευχαρίστησε, έκοψε τον άρτο σε τεμάχια και τον μοίρασε στους μαθητές, λέγοντας τους συστατικούς λόγους του μυστηρίου: «Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου». Και αφού ευχαρίστησε, πήρε το ποτήρι και εἶπε: «τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν»[\[4\]](#). Κλείνοντας το Μυστικό Δείπνο ο Χριστός επισημαίνει, ότι δεν θα πει από αυτό το γέννημα της αμπέλου, έως την ημέρα που θα ενωθεί και θα το πιεί καινού με τους μαθητές στην Μέλλουσα Βασιλεία [\[5\]](#). Σε συνάρτηση με τα παραπάνω, ο Μάρκος περιγράφει τα γεγονότα με παρόμοιο τρόπο, προσδίδοντας περισσότερες λεπτομέρειες στη διαδικασία επιλογής του χώρου του Μυστικού Δείπνου. Αναφέρει κάποιον άνθρωπο που θα συναντήσουν οι μαθητές, ο οποίος θα φέρει μια στάμνα με νερό, προτείνοντας να τον ακολουθήσουν στην οικία του οικοδεσπότη, όπου θα έχει ετοιμάσει την αίθουσα που θα παρατεθεί ο Δείπνος[\[6\]](#).



Και στο Ευαγγέλιο του Μάρκου, παραδίδεται στους μαθητές το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας για την άφεση αμαρτιών προς σωτηρία του ανθρώπου, το οποίο επικυρώνει η νέαδιαθήκη, καθώς και η υπόσχεση ότι ο Χριστός θα πει με τους μαθητές του το γέννημα της αμπέλου στην μελλοντική Βασιλεία των Ουρανών[7].

Στη συνέχεια, ο Ευαγγελιστής Λουκάς, κάνει και αυτός αναφορά σε έναν άνθρωπο της πόλης που θα ακολουθήσουν οι μαθητές στην οικία του, έχοντας ως σημάδι ότι θα κρατά μια στάμνα με νερό. Παράλληλα, θα ρωτήσουν τον οικοδεσπότη για τον τόπο του καταλύματος[8]. Ο Χριστός διατυπώνει την επιθυμία Του να δειπνήσει με τους μαθητές για το Πάσχα πριν από το Πάθος και ότι δεν θα ξανασυμβεί αυτό πριν την Βασιλεία του Θεού. Μάλιστα αποκαλύπτει πως δεν θα πει ξανά από το γέννημα της αμπέλου μέχρι να συμβεί αυτό[9]. Στη συνέχεια, παραδίδει το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, τον άρτο και τον οίνο, το Σώμα και το Αίμα, δίδοντας την εντολή στους μαθητές να πράττουν παρομοίως προς δική Του ανάμνηση, ως Καινή Διαθήκη[10]. Κατόπιν, ο Κύριος αναφέρει ότι αυτός που θα τον παραδώσει βρίσκεται στο ίδιο τραπέζι και αλίμονο σε αυτόν που θα το πράξει. Ο ίδιος θα πορευθεί σύμφωνα με τη θέληση του Πατρός. Σε αυτό το σημείο, υπάρχει η αναφορά για τη φιλονικία των μαθητών για το ποιος είναι ο πρώτος ανάμεσά τους, ώστε να λάβουν την αποστομωτική απάντηση ότι ο πρώτος και μεγαλύτερος ανάμεσά τους, να γίνει διάκονος, ακολουθώντας το παράδειγμά Του. Θα ανταμειφθούν δε οι μαθητές στη Βασιλεία, όπου θα κατέχουν θρόνους και θα κρίνουν τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ[11].

Ύστερα, ο Ιησούς, προλέγει στον Πέτρο το γεγονός της άρνησης, αφού πρώτα τον συμβουλεύει να στηρίξει τους αδελφούς του. Επίσης, προσθέτει ότι είναι καιρός να πουλήσουν τα ίματιά τους και να αγοράσουν μάχαιρα, υπονοώντας τους χαλεπούς καιρούς των διωγμών που επίκεινται[12]. Σε συνάρτηση με τα παραπάνω, ο Ιωάννης αναφέρει την προδοσία του Ιούδα, αλλά τονίζει ιδιαίτερα το Νιπτήρα, καθώς ο Κύριος νίπτει τα πόδια των μαθητών, προσπαθώντας να τους διδάξει την ταπεινοφροσύνη. Έτσι προκαλεί την απορία του Πέτρου για το πώς ο Διδάσκαλος πράττει κάτι τέτοιο, αρνούμενος να το αποδεχθεί. Ο Χριστός του λέει ότι αν δεν το δεχθεί δεν θα έχει καμιά θέση μαζί Του. Τελικά ο Πέτρος ζητά να του πλύνει ο Κύριος και τα χέρια και το κεφάλι και Εκείνος λέει ότι δεν είναι απαραίτητο, παρά μόνο τα πόδια, διότι είναι καθαρός[13].

Στη συνέχεια της διδασκαλίας Του ο Ιησούς παροτρύνει τους μαθητές να ακολουθήσουν το παράδειγμα που τους έδωσε και να υπηρετούν διά του νιπτήρα ο ένας τον άλλον. Μάλιστα, καταλήγει ότι δεν υπάρχει δούλος μεγαλύτερος του κυρίου του, ούτε απεσταλμένος μεγαλύτερος από εκείνον που τον έστειλε[14]. Σε

επόμενο χωρίο προλέγει ότι όπου πρόκειται να πάει δεν μπορούν να Τον ακολουθήσουν οι μαθητές και τους προτρέπει να αγαπούν ο ένας τον άλλον[15]. Τέλος, προφητεύει την τριπλή άρνηση του Πέτρου[16].

Η Υπερφυής ή Αρχιερατική Προσευχή μετά το Μυστικό Δείπνο, υπάρχει σε όλους τους ευαγγελιστές, αλλά πολύ συνοπτικά στους Ματθαίο και Μάρκο, στο πλαίσιο της αγωνίας της Γεσθημανή και πιο αναλυτικά στους λοιπούς, δηλαδή στο Λουκά και ιδιαίτερα στον Ιωάννη[17]. Ειδικότερα, εκκινώντας από τον Ματθαίο, ο Ιησούς στη Γεσθημανή με λυπημένη ψυχή ζήτησε πρώτα από τον Πατέρα να απέλθει από Αυτόν το ποτήρι του Πάθους, σε μια φράση η οποία απηχεί το πέρασμα του εξολοθρευτή Άγγελου από τις οικίες των Εβραίων στην Αίγυπτο. Ωστόσο εύχεται να γίνει το θέλημα του Πατρός και όχι το δικό Του[18]. Επανέρχεται για προσευχή, αφού προηγουμένως έχει επιπλήξει τους μαθητές που δεν μπορούσαν να ξαγρυπνήσουν μαζί Του, διότι «τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής»[19]. Τη δεύτερη αυτή φορά, προσεύχεται, ώστε αν δεν δύναται να παρέλθει το πικρό αυτό ποτήρι του Πάθους από το πρόσωπό Του, ας γίνει το θέλημα του Πατρός[20]. Το ίδιο πράττει και την τρίτη φορά, μετά την παρότρυνση προς τους μαθητές[21].

Ύστερα, ο Μάρκος κινείται στο ίδιο πλαίσιο, αφηγούμενος τα γεγονότα με τον Χριστό να προσεύχεται στον Πατέρα του, λέγοντας ότι όλα είναι δυνατά γι' αυτόν, ζητώντας να απομακρύνει αυτό το ποτήρι από εκείνον. Ωστόσο, επιθυμεί να γίνει το θέλημα του Θεού και όχι το δικό Του[22]. Τη δεύτερη φορά λέει τα ίδια λόγια [23], ενώ την τρίτη επιπλήττει τους μαθητές. Τους απευθύνεται λέγοντας ότι κοιμούνται και αναπαύονται, ενώ ήρθε η ώρα που παραδίδεται ο Υιός του Ανθρώπου στα χέρια των αμαρτωλών ανθρώπων[24].

Στον Λουκά, από την άλλη πλευρά, δεν χωρίζεται η προσευχή σε τρία μέρη. Ο Ιησούς λέει τα ίδια λόγια, ενώ τον ενισχύει ένας Άγγελος. Εκφράζεται εδώ το συναίσθημα της αγωνίας του Χριστού και ο ιδρώτας που ρέει περιγράφεται, ως θρόμβοι αίματος που κυλούν στη γη. Επιπλέον, στο τέλος της περιγραφής, εγείρει τους μαθητές, καλώντας τους προς προσευχή, ώστε να αντισταθούν στον πειρασμό [25].

Στον Ιωάννη, αντιθέτως, υπάρχει μεγαλύτερη ανάλυση, καθώς ο Χριστός ζητά από το Θεό να Τον δοξάσει, όπως τον δόξασε ο ίδιος, επειδή του έδωσε εξουσία για να προσφέρει την αιώνια ζωή, ώστε να γνωρίσουν οι πιστοί το μόνο αληθινό Θεό[26]. Ο Ιησούς λέει πως φανέρωσε το όνομα του Θεού στους ανθρώπους, τους οποίους ο Πατέρας προσέφερε στον Υιό και κατάλαβαν ότι τα πάντα προέρχονται από το Θεό και πίστεψαν ότι Αυτός έστειλε τον Χριστό[27]. Αναφέρει ότι τα πάντα ανήκουν στο Θεό και παροτρύνει τον Πατέρα να διαφυλάττει τους μαθητές, ώστε να γίνουν

ένα, όπως ο Πατήρ με τον Υιό[28]. Προσέφερε το λόγο του Θεού στους μαθητές και ο κόσμος τους μίσησε, διότι δεν ανήκουν σε αυτόν, όπως και ο Χριστός. Όπως ο Πατήρ έστειλε τον Υιό στον κόσμο, το ίδιο έπραξε και Εκείνος με τους μαθητές [29]. Με αυτόν τον τρόπο, όλοι θα ενωθούν, όπως ο Υιός με τον Πατέρα και θα πιστέψουν ότι ο Χριστός απεστάλη από το Θεό[30].

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

**Παραπομπές:**

**[1]**Μτ 26:17-29. Βλ. και Μκ 14:12-25. Βλ. και Λκ 22:7-38. Πρβλ. και Ιω 13:1-16:33.

**[2]**Μτ 26:17-18.

**[3]**Μτ 26:21-25.

**[4]**Μτ 26:26-28.

**[5]**Μτ 26:29.

**[6]**Μκ 14:13-14.

**[7]**Μκ 14:22-25.

**[8]**Λκ 22:10-11. Βλέπε επίσης Δεσπότης Σωτήριος, *Ο Ιησούς ως «Χριστός» και η πολιτική εξουσία στους συνοπτικούς Ευαγγελιστές*, Άθως, Σταμούλη Α.Ε, 2005.

**[9]**Λκ 22:15-18.

**[10]**Λκ 22:19-20.

**[11]**Λκ 22:21-31.

**[12]**Λκ 22:32-36.

**[13]**Ιω 13:2-10.

**[14]** Ιω 13:14-16.

**[15]** Ιω 13:33-34.

**[16]** Ιω 13:38.

**[17]** Μτ 26:39, 42 και 44. Βλ. και Μκ 14:36, 39 και 41. Βλ. και Λκ 22:39-46.  
Πρβλ. και Ιω 17:1-18:1.

**[18]** Μτ 26:38-39.

**[19]** Μτ 26:40-41.

**[20]** Μτ 26:42.

**[21]** Μτ 26:44.

**[22]** Μκ 14:36.

**[23]** Μκ 14:39.

**[24]** Μκ 14:41.

**[25]** Λκ 22:39-46.

**[26]** Ιω 17:1-3.

**[27]** Ιω 17:4-8.

**[28]** Ιω 17:10-11.

**[29]** Ιω 17:14-18.

**[30]** Ιω 17:21.

<https://bit.ly/3cU60UY>